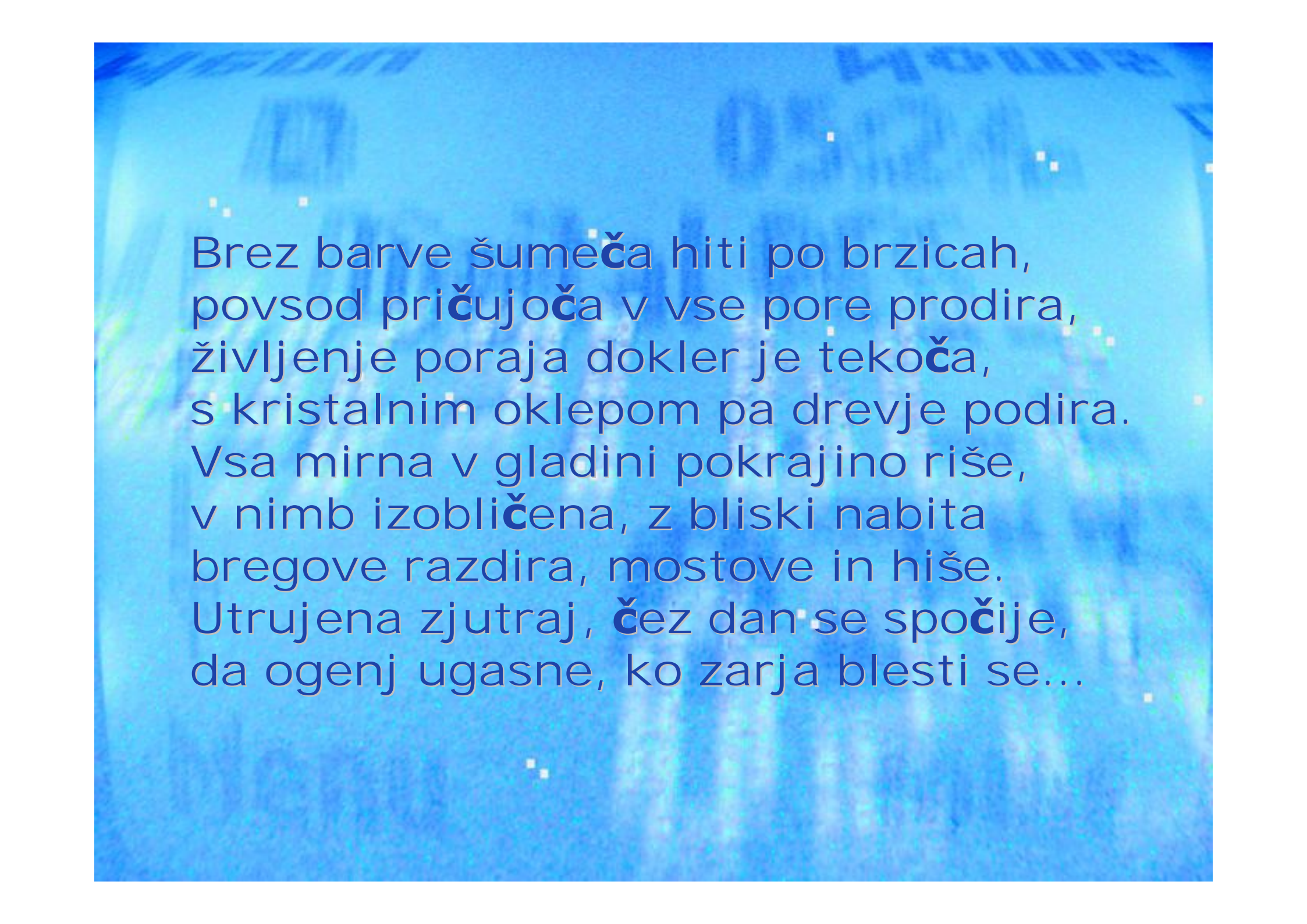

STROKOVNI VIDIKI GOSPODARJENJA Z VODO IN UPRAVLJANJA Z VODAMI

Dr. Lah Avguštin
član Sveta za varstvo okolja
Republike Slovenije

Brez barve šumeča hiti po brzicah,
povsod pričujoča v vse pore prodira,
življenje poraja dokler je tekoča,
s kristalnim oklepom pa drevje podira.
Vsa mirna v gladini pokrajino riše,
v nimb izobličena, z bliski nabita
bregove razdira, mostove in hiše.
Utrujena zjutraj, čez dan se spočije,
da ogenj ugasne, ko zarja blesti se...

VODA JE VIR IN ZIBEL ŽIVLJENJA

Vodovodna pipa ljudi zavaja, ker vedno toči.
Vodni viri so od 1995 do 2005 za 37 % manjši.
Izgube v sistemu so zmanjšane od 40 na 29 %, delno je manjša poraba pitne vode v podjetjih, gospodinjska raba in žeja podjetij sta stalni!
1 gospod. letno 43,2 m³, 1 oseba dnevno 121,3 l.
Manj je padavin, bilance porečij so kritične.
Ko prodajo 1 t jekla prodajo tudi 9 t vode.

SUŠNA LETA SO KRITIČNA:

stanje 2003

od povprečja 1961–90 sedaj 49,6 % manjši pretok!
v povodju Donave – 47,6 %, v jadranskem – 54,3 %.
V Pomurju (z Muro vred) padavine od 903 na 576 mm,
evapotranspiracija 543 mm, pretok 33 mm = 1,5 m³/s.
Potrebe kmetijstva so velike, energetika v oblakih.
Podnebne spremembe: Sr in S Evropa + 10 do 40 %, južna – 20 %. V Piranu golf namesto kmetijstva?
Slovenija: 43 % kras, 44 % erozija, le 18 % nižin.

V VODAH SO BISTVENI EKOSISTEMI

Podnebje vpliva na biotsko raznovrstnost,
8 najbolj vročih let od 1990: manj padavin,
v Z in Sr Evropi več dežja, rastna sezona + 10 dni,
v J Evropi – 20 % padavin, vročinski udari, suše,
izhlapevanje večje 70 %, le 20 % vode v rekah.
Svetovni ulov od 96 na 56 mil t, nadomešča vzreja.
SLO 1995>2005: morski ribolov od 5947 na 1022 t,
sladkovodna vzreja od 625 t porasla na 1125 t.

REKE NAJBOLJ, A VSE VODE SO PRI ZADETE

Zaradi HE so reke nizi jezer, hudourniki jih zasipajo.
Spremenjena kakovost vode in življenja v njih,
od eutrofikacije do prekinjenih migracij rib do drstič.

Kako zavarovati vodovje pred kemizacijo?

Kako izboljšati spremljanje in analitiko kakovosti voda?

VRSTA PRIČAKOVANJ IN NALOG ZA ZNANOST !

ŠTEVILKE NEZANESLJIVE, GIBANJA ZAZNAVNA!

a/

Upravičena vprašanja GLOBE. Kaj je gospodarjenje?
Poročilo EEA 2005 resno opozarja, vladno pa nič:
da izkloriščamo le 2,5 % vodnih virov, vode je dovolj,
70,9 % za HE, 28,4 % za industrijo in javno porabo,
0,7 % za kmetijstvo. S povprečji se ne da bilancirati!
V EU: 32 % kmetijstvo, 31 % HE, 13 % industrija,
24 % gospodinjstva.

b/

Smo daleč od usklajenih ciljev in potreb ter programov.
Preventiva le delna, sanacije počasne in neusklajene.
Manj vode v rekah, sprejemajo še veliko odpadnih vod.
Ogroženost od poplav in suš je velika. Študije obstajajo.
Povsod zanemarjen ekološki vidik. Zaščiteni območja?

ŠTEVILKE NEZANESLJIVE, GIBANJA ZAZNAVNA!

c/

V prostoru je glavni proces urbanizacija, vpliva na podeželje, kmetijstvo, vodovje, migracije. Načrtovanje porabe je nujno po porečjih in pokrajinah, hidro/agro-meteorologija je, varstvo dobrin pa ni, vprašanje vrednotenja, cena vode kot dobrine?

č/

Slovenija ima le 0,2 % prostora in 0,4 % preb. EU Tudi Evropa ni zunanji okvir razmišljanja: več podnebnih vplivov, vprašanje morskih tokov, problem Sredozemlja: izhlapevanje, onesnaževanje, zunanji vplivi na naš prostor, posebna vloga Kopra itd. imamo le dva zaliva, v oba silijo sosede: stop!.